

Motion till riksdagen 2023/24:2661

av **Mattias Vepsä m.fl. (S)**

Stockholm som en hållbar tillväxtmotor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att understödja Stockholmsregionen som hållbar tillväxtmotor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en social bostadspolitik ska utvecklas för att bryta segregationen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka statens medfinansiering av välfärden och återtagande av kontroll över välfärden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpa den grova organiserade brottsligheten också genom förebyggande insatser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det civila samhällets organisationer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatomställningen måste genomföras rättvist och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av fler bostäder för en växande Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla Bromma flygplats och utveckla Arlanda till ett centrum för fossilfritt flyg och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny förbindelse över eller under Södertälje kanal och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att Södertörns högskola bör bli universitet och tillkännager detta för regeringen.

Stockholm ska vara en hållbar tillväxtmotor, men högerregeringen sviker

Stockholmsregionen är fantastisk. Här lever ungefär 2,5 miljoner människor sina liv. De flesta av oss är stolta över vår huvudstadsregion med alla dess både för- och nackdelar.

Stockholmsregionen har under många år varit Sveriges tillväxtmotor med stark självkänsla, ett sprudlande kulturliv och dynamiska företag. Många av vårt lands växande företag skapas i regionen och tillgången på riskkapital är näst bäst i världen, enbart slaget av Kalifornien i USA. I Stockholmsregionen är också greentechsektorn stark och utbildningsinstitutionerna framgångsrika.

Vi socialdemokrater vill att Stockholmsregionen ska fortsätta att vara ledande i klimatomställningen. Det ska vara lätt att göra rätt för att bidra till den klimatpositiva omställningen. Alla ska också få ta del av de värden som skapas, och på jämlika villkor delta på arbetsmarknaden, i utbildningar och i fritidsaktiviteter.

Vi socialdemokrater i Stockholmsregionen ser och bekämpar de allvarliga samhällsproblem som vuxit fram i vår region. Välfärden sviktar, segregationen har blivit omfattande, otryggheten på arbetsmarknaden har vuxit, liksom den grova organiserade brottsligheten, det civila samhällets organisationer pressas tillbaka och alla är inte med på klimatomställningen på rimliga villkor. Det är med förfäran vi ser på högerregeringens politik, på område efter område. Det som behövs istället är en politik som utgår från insikten att en blomstrande Stockholmsregion är en förutsättning för ett blomstrande Sverige!

Ta tillbaka kontrollen över välfärden och stärk statens finansiering av välfärden

Väl fungerande och gemensamt finansierad skola, vård och omsorg bygger välstånd. De är produktiva institutioner i en modern dynamisk ekonomi. Ingenstans i Sverige har den politiska högerens marknadsreformer och privatiseringsiver vad gäller välfärden gått så långt som i Stockholmsregionen. Vi lever med utbrett marknadskaos i skolan, omsorgen, sjukvården och kollektivtrafiken. Socialdemokratiska kommun- och regionpolitiker kämpar emot och tar under denna mandatperiod ansvar för att styra upp välfärden på de sätt som är möjliga på lokal nivå. I likhet med övriga landet drabbas vår region nu också av att staten underfinansierar den kommunala och regionala välfärden genom för små generella och riktade statsbidrag.

Marknadsskolan måste reformeras genom reformerat skolpengssystem som ger kommunala skolor ersättning för sitt mer krävande uppdrag jämfört med de friståendes. Gemensamma köregler måste lagregleras för att göra skolvalet mer jämlikt för alla barn. Självklart ska offentlighetsprincipen gälla i skattefinansierad skolverksamhet. Vinstjakten i skolan och förskolan måste få ett slut!

Privata sjukvårdsförsäkringar ska inte tillåtas äta sig in i den offentligt finansierade sjukvårdens verksamhet. Tvångs-LOV för primärvården behöver avskaffas så att även Stockholmsregionen får möjligheter att styra etableringar av vårdcentraler dit de behövs. Lagstiftningen vad gäller marknadsföring av hälso- och sjukvård bör styra mot måttfullhet. Ersättningssystemen för digital vård behövs förändras, exempelvis så att patientens hemregion inte ska vara skyldig att ersätta kostnaden för distanskontakter

som erbjuds av en annan region och patienten, vid utomlänsvård som sker genom distanskontakt, ska betala de vårdavgifter som tillämpas i patientens hemregion.

Tillsynsmöjligheterna bör öka för Inspektionen för vård och omsorg för att hitta oseriösa utförare och stärka patientsäkerheten. Ingen ska gå före i kön. Vård ska ges efter behov, inte plånbok. Vårdvalssystem måste reformeras. Hemtjänst kan inte längre tillåtas förbli tummelplats för kriminella nätverk.

Kort och gott: Marknadslogiken måste pressas tillbaka i välfärdssektorn!

Därtill måste statsbidragen indexeras för att säkra en bottenplatta för välfärdens finansiering och vi socialdemokrater i Stockholm ser behov av betydande tillkommande satsningar från staten för att välfärden ska utvecklas på det sätt som medborgarna förväntar sig och som bygger vårt samhälle, vår region, starkare!

Social bostadspolitik för att bryta segregationen, säkra kompetensförsörjning och studenters boende

Boverkets prognoser visar att 73 procent av de nya bostäderna behöver byggas i de tre storstadsregionerna Stockholm/Uppsala, Göteborg och Malmö/Lund. Redan före den nu pågående kollapsen i bostadsbyggandet var bostadsbristen, trångboddheten och hemlösheten störst i vår region. Avsaknaden av substantiella bostadspolitiska initiativ på nationell nivå och den förtida avvecklingen av investeringsstödet till byggande av hyresrätter och studentbostäder med lägre hyresnivå slår därmed med full kraft mot vår region. Näringslivets och den offentliga sektorns kompetensförsörjning hotas av brist på lämpliga och rimligt prissatta bostäder. Studenter avskräcks från att komma till studier vid våra världsledande utbildningsinstitutioner på grund av boendesituationen i regionen. Regeringens politik är helt undermålig och den förvärras av att högerstyrda kommuner i vår region helt enkelt inte tar sitt ansvar för bostadsförsörjningen – och inte tänker göra det med mindre än att vi socialdemokrater tar över makten i kommunerna ifråga. Staten måste gripa in för att vi skall ha minsta chans att bryta segregationen, säkra kompetensförsörjningen, möjliggöra för studenter att bo och bygga Stockholmsregionen starkare!

Satsa på det förebyggande arbetet för att bekämpa den grova organiserade kriminaliteten

Ingenstans har den grova organiserade brottsligheten fått så motbjudande uttryck som i Stockholmsregionen. Det är – sorgligt nog – från Stockholm som en mycket stor del av den grävsta brottsligheten i Sverige utgår. Det är därför i vår region som det mesta av arbetet, både repressivt och förebyggande, behöver bedrivas. Med förebyggande menar vi socialdemokrater allt från direkt förebyggande insatser på individnivå till genomgripande strukturella åtgärder av bostads-, social-, utbildnings- och arbetsmarknadspolitiskt slag som vi socialdemokrater driver och som jämnar ut människors, inte minst unga, möjligheter att etablera sig som produktiva och välmående medborgare. För varje krona ytterligare som läggs på fler poliser ska minst en krona läggas på det förebyggande arbetet. Lagändringar behöver genomföras som möjliggör för socialtjänsten att komma in tidigare, ökar samverkan och ger dem fler verktyg. Det behövs ett utökat

föräldraskapsstöd, utökade befogenheter till socialtjänsten och nolltolerans mot skolfrånvaro med skolsocionomer på de skolor som har de tuffaste förutsättningarna. Det kommer att kosta pengar att bryta utvecklingen. Kommuner och regioner ska göra sitt. Men staten har givetvis det yttersta ansvaret. Det ansvaret tas inte idag. Detta måste omedelbart ändras!

Återreglera arbetskraftsinvandringen genom arbetsmarknadsprövning

Segregationen har vuxit sig fast i Stockholmsregionen och skapar allt allvarligare problem. Särskilt allvarlig är framväxten av en parallell bostads- och arbetsmarknad där den grova organiserade brottsligheten hänsynslöst exploaterar människors utsatthet. Illegal arbetskraft importeras och förmedlas. Svarta löner betalas ut, arbetsmiljön åsidosätts och torftiga bostadslösningar tillhandahålls, inte sällan i utdömda fastigheter som aldrig varit avsedda för boende. Det förekommer till och med att människor låses in över natten i dessa lokaler. Att utnyttja illegal arbetskraft utgör utan tvekan en mycket lukrativ inkomstkälla för kriminella aktörer inom den grova organiserade brottsligheten.

Den parallella arbetsmarknaden är ett hot mot sund konkurrens och ett friskt näringsliv. En mycket hög andel av arbetskraftsinvandringen utgörs av icke-kvalificerad arbetskraft samtidigt som arbetslösheten ökar.

Högerregeringen har inte visat något som helst intresse för att på allvar reglera arbetskraftsinvandringen. En förutsättning för att få ner arbetslösheten i Sverige och speciellt i många av våra utsatta områden är dock att arbetskraftsinvandringen återigen regleras genom arbetsmarknadsprövning. Inget annat kommer att fungera!

Stärk civilsamhället och den offentligt stödda kulturen

En huvudstadsregion i ett modernt samhälle ska ha ett sprudlande civilsamhälle och kulturliv. Det är en rikedom för hela Sverige och källa till inkomster för besöksnäring att statliga och icke-offentliga kulturinstitutioner frodas i huvudstaden. I förortsområden är bibliotek, studieförbund, folkhögskolor och föreningsliv väsentliga för livskvalitet, folkhälsa och våra möjligheter att bryta segregationen. Integration för människor med utländsk bakgrund i det svenska samhället är en ödesfråga för vår region och vi ser med förfäran på hur staten nu drar undan stöd till de samhällsinstitutioner, däribland det civila samhällets organisationer, som i praktiken bedriver betydande delar av det som förtjänar att kallas integrationspolitik. Nedskärning måste bytas mot upprustning!

Satsa på en rättvis klimatomställning – nu!

Socialdemokraternas övergripande syften med en stärkt infrastruktur och kollektivtrafik är därför att bidra till att uppnå klimatmålen och till en jämlik region med stark ekonomisk utveckling. Vi socialdemokrater i Stockholmsregionen ser med förfäran på

högerregeringens misslyckade klimatpolitik, med till stora delar bortkastade skattesänkningar på drivmedel för alla oavsett behov, med neddragningar av den totala klimat- och miljöbudgeten och helt onödig polarisering av energipolitiken. I kommuner och regioner kommer socialdemokratiska lokalpolitiker att arbeta med oförminskad kraft för miljöårsåtgärder, klimatperspektiv i samhällsplanering, energieffektivisering, tillskapande av laddinfrastruktur och kollektivtrafik. Kostnadschocker för hushåll och företag som klimatomställningen medför måste hanteras smartare än hittills. Det socialdemokratiska förslaget om en tankarabatt för i synnerhet bilberoende hushåll i glesbygd och vårt förslag om folkhemsel visar den principiella fördelningspolitiska inriktning som en rättvis klimatomställning måste ta. Tillsammans med en aktiv arbetsmarknadspolitik och socialförsäkringspolitik som säkrar omställning på arbetsmarknaden där den som förlorar ett jobb snabbt finner ett nytt och ännu bättre, blir klimatomställningen med rätt fördelningspolitiska verktyg rättvis på riktigt, samtidigt som den industriella dynamiken påskyndas. Det är bråttom!

Avveckla Bromma flygplats och utveckla Arlanda

Ska Stockholmsregionen fortsätta vara och stärka sin position som Sveriges gröna tillväxtmotor måste Bromma flygplats avvecklas och samtidigt måste Arlanda utvecklas till ett centrum för fossilfritt flyg i Europa. Dock menar Swedavia att en grundläggande förutsättning är att Arlanda får långsiktiga förutsättningar för att utvecklas i takt med samhällets behov. Flyget är viktigt för hela Sveriges tillgänglighet. Det är därför viktigt att flyget ges goda möjligheter att verka samtidigt som man främjar dess omställning. I ett läge där varken Bromma eller Arlanda beräknas ha full kapacitet inom den närmaste tiden är det oklokt att låta flygbolagen behöva bekosta båda flygplatsernas verksamhet. Det är därför mer fördelaktigt för både miljö och näringsliv att samla flyget på Arlanda flygplats.

Att högerregeringen inte har några planer på att under den kommande mandatperioden driva en avveckling av Bromma flygplats är ett enormt bakslag. Bromma flygplats behöver avvecklas i förtid så att det kan byggas en klimatsmart stadsdel med upp till 30 000 bostäder på marken. Tillgängliggörandet av marken för byggandet av bostäder är ett viktigt framtidsprojekt för att råda bot på den stora bostadsbristen i Stockholmsregionen!

Skapa ny förbindelse vid Södertälje kanal

En ny bro eller tunnel vid Södertälje kanal är väsentligt ur tillväxtskyndpunkt med tanke på de stora exportindustriernas konkurrenskraft och beroende av väl fungerande transportinfrastruktur. Det försämrade säkerhetsläget kan inte heller bortses från. E4-bron över Södertälje kanal är sårbar och avgörande för flödena till och från huvudstaden. Om den slås ut blir det kaos!

Södertörns högskola till universitet

I dag är Södertörns högskola ett stabilt lärosäte, strategiskt placerad i Flemingsberg i södra Stockholm med omkring 11 000 studenter. Högskolan bidrar starkt till den akademiska utbildningsnivån i Stockholmsregionen genom forskning av god kvalitet inom områden som är av vital betydelse för att lösa framtida samhällsutmaningar. Under lång tid har högskolan särskilt fokuserat på Östersjö- och Östeuropaforskning. Det kan inte nog understrykas att de forskningsprojekt som bedrivs inom ramen för Östersjö- och Östeuropaforskningen är av stor vikt för Sveriges relationer i vårt östra närområde.

Södertörns högskola har redan nu en god balans mellan utbildning och forskning och en verksamhet som i allt väsentligt är den som bedrivs vid ett universitet.

Mattias Vepsä (S)

Alexandra Völker (S)

Anna Vikström (S)

Azadeh Rojhan (S)

Jytte Guteland (S)

Lawen Redar (S)

Markus Kallifatides (S)

Mathias Tegnér (S)

Serkan Köse (S)

Anders Ygeman (S)

Annika Strandhäll (S)

Ingela Nylund Watz (S)

Kadir Kasirga (S)

Leif Nysmed (S)

Markus Selin (S)

Mirja Räihä (S)

Åsa Westlund (S)